

J A A R



B E

R

I C H T

20

interafval.
deelt kennis & verenigt

23

Woord van de voorzitter

Wel actie, geen cinema. Met deze slogan vestigen de leden van Interafval in het najaar van 2023 de aandacht op hun afvalteams. Echte helden zijn het, die dag in dag uit onopvallend hun werk doen en ervoor zorgen dat afval van de burger en van op straat opgepikt, ingezameld en verwerkt wordt.

De afvalhelden doen hun werk. Ondertussen blijft Interafval aandringen op maatregelen aan de bron en uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Hierin beweegt veel in 2023, we geven input voor de nieuwe erkenning van Fost Plus, zijn nauw betrokken bij de proefprojecten digitaal statiegeld en volgen de uitwerking van het interregionaal samenwerkingsakkoord zwerfvuil en uitgebreide producentenverantwoordelijkheid aandachtig op.

In februari 2024 wordt de nieuwe erkenning aan Fost Plus verleend. Deze nieuwe erkenning en ook het nieuwe Lokaal Materialenplan 2023-2030 zijn belangrijke stappen die de lokale besturen in staat stellen te starten met de voorbereidingen van de beleidsplannen voor de volgende legislatuur 2025-2030. Tijdens een strategische tweedaagse identificeren we toekomstige acties en prioriteiten voor de komende beleidsperiode.

Ondertussen konden de leden ook kennismaken van het interne evaluatierapport van Interafval. De vaststelling is dat samenwerking meer dan ooit loont. In dit jaarbericht ontdek je hoe we dat doen.

Veel leesplezier!
Paul Macken



COLOFON

Tekst en realisatie

Team Interafval: Sara Coessens, Piet Coopman, Eva Gijsegom, Silke Smekens, Inge van den Kroonenberg, David Vos, Loes Weemaels, Mira Wyverkens

Redactie

Marleen Capelle

Foto's

Interafval: p.6, p.8, p.12, p.14, p.19, p.21, p.24 | VVSG: p.10, p.25, p.28 | Imog p.7 | Igean p.16 | IOK p.18

Vormgeving

Toast Confituur Studio

Verantwoordelijke uitgever

Kris Snijkers, VVSG

INHOUD

4

Resultaatgericht afvalbeleid



9

Bestuurlijke ontwikkelingen



11

Openbare netheid



13

Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid



17

Afvalverwerking



20

Week van het Afvalteam



22

Interafval portret



26

Interafval netwerk



29

Vooruitblik 2024



In de kijker

- 5** Lokaal Materialenplan goedgekeurd in mei 2023
- 6** Interafval-toolbox voor doelgroepgerichte communicatie
- 8** Strategische tweedaagse: Interafval-leden denken samen na over de toekomst
- 10** Bottom-up traject regiovorming en nota met succesfactoren voor resultaatgericht afvalbeleid
- 12** Zwerfvuilvergoedingen voor steden en gemeenten: nog geen akkoord
- 14** Proefprojecten digitaal statiegeld: een kritische blik
- 15** Nieuwe erkenning Fost Plus: Interafval geeft input
- 18** Traject capaciteitsplanning afvalverbranding: nauwe samenwerking Interafval, Belgian Waste to Energy en de OVAM
- 19** Lachgas: geen reden tot lachen voor de afvalverwerkingssector
- 21** Wel actie, geen cinema, daar staat het afvalteam elke dag voor

RESULTAAT- GERICHT AFVALBELEID



IN DIT LUIK Nieuw Lokaal Materialenplan in werking / Vlarema evolueert / Toolbox voor beter bereik van doelgroepen / Hergebruik moet en kan beter / Nadenken over de toekomst



Het afvalbeleid evolueert voortdurend. In mei 2023 keurt de Vlaamse Regering het Lokaal Materialenplan 2023-2030 goed, eind 2023 volgen een aantal wijzigingen aan Vlarema.

Hoofddoel is telkens streven naar minder afval. Steden, gemeenten en afvalintercommunales evolueren mee of nemen het voortouw voor resultaatgericht afvalbeleid. Interafval denkt met zijn leden na over de toekomst en over hoe we die duurzaam vorm kunnen geven. Intercommunales digitaliseren, realiseren meer hergebruik dankzij proefprojecten en werken tools uit voor doelgroepgerichte communicatie.

Nieuw Lokaal Materialenplan in werking



Het Lokaal Materialenplan 2023-2030 vormt het beleidskader voor huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval. Het bevat allerlei scenario's, acties en doelstellingen met als voornaamste streven de afvalberg te verkleinen. Het plan is bindend voor lokale besturen.

Pas eind mei 2023 keurt de Vlaamse Regering het Lokaal Materialenplan 2023-2030 goed. Het plan is ambitieus: in 2030 moet het huishoudelijk restafval gedaald zijn tot 100 kg per inwoner. Dat is zowat 30% minder dan in 2022.

Een groot deel van die daling moet komen van de verplichte selectieve inzameling van gft (groente-, fruit- en tuinafval, inclusief keukenafval) in alle gemeenten vanaf 2024. De late goedkeuring van het plan maakt het voor de gemeenten waar nog geen gft-inzameling bestaat extra moeilijk om alles nog op tijd voor te bereiden. Uiteindelijk komt er een mogelijkheid tot uitstel tot ten laatste 1 januari 2026. 67 gemeenten dienen bij de OVAM een gemotiveerde aanvraag tot uitstel in en verkrijgen dat ook.

Het plan bevat ook inspanningen op Vlaams niveau, zoals acties om een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor luiers en textiel in te voeren. Interafval is voorstander van een effectieve invoering van een UPV voor luiers in deze planperiode. Maar in de goedgekeurde versie van het plan staat geen startdatum meer voor een UPV luiers; er staat nog alleen dat er een UPV van kracht wordt, zodra er effectieve recycling in werking is en er gelijke of gelijkaardige regels gelden in Brussel en het Waalse Gewest.

Om de lokale besturen goed te informeren over alle doelstellingen en verplichtingen van het nieuwe uitvoeringsplan organiseren de VVSG en de OVAM in september samen een webinar. Nog in september installeert Interafval twee lerende netwerken voor lokale besturen met als thema 'starten met gft'.

Vlarema evolueert



MATIS

Vlarema verplicht afvalinzamelaars en -verwerkers hun afvalgegevens per kwartaal te melden in MATIS, het materialeninformatiesysteem van de OVAM. Dat veroorzaakt veel extra werk, maar MATIS geeft de gebruikers sinds dit jaar ook iets in ruil met uitgebreide rapporten over het ingezamelde afval en een snellere validatie van de jaargegevens. Via een klankbordgroep in juni en een workshop in oktober, specifiek over 'return on investment' van de rapporten, geven medewerkers van intercommunales en gemeenten de OVAM feedback over het systeem.

In 2023 werkt de OVAM aan een negende reeks wijzigingen aan het Vlarema (Vlaams Reglement betreffende het duurzaam beheer van Materiaalkringlopen en Afvalstoffen). De Vlaamse Regering keurt ze in december definitief goed. Zo moeten inzamelaars van bedrijfsafval bijvoorbeeld vanaf 1 januari 2026 de kosten op basis van het gewicht van het aangeboden restafval doorrekenen aan de klant. De Vlaamse Regering wil ook kunststofrecycklaat bevorderen door overheden te verbieden bepaalde kunststoftoepassingen te gebruiken als ze geen minimaandeel recycklaat bevatten. Lokale besturen die huisvuil en grofvuil verbranden waarvan het tarief niet voldoet aan de minimale en maximale afvalbelastingen in het Vlarema, zullen hiervoor een dubbele milieuheffing betalen. Stickers op groenten en fruit mogen enkel nog thuiscomposteerbaar of industrieel composteerbaar zijn, ook al vroeg Interafval meermaals om enkel thuiscomposteerbaar toe te laten.

Toolbox voor beter bereik van doelgroepen



Eerder onderzoek deelt de Vlamingen op in zes doelgroepen volgens hun omgang met afval. Voor elke doelgroep is beschreven wat ze nodig heeft om beter te sorteren en afval te vermijden. Omdat lokale besturen niet altijd goed weten hoe ze hieraan kunnen beginnen, werkt Interafval, op hun vraag en samen met hen, een toolbox uit.

Het resultaat is een reeks beleids- en communicatie-instrumenten specifiek voor afvalintercommunales, steden en gemeenten. Zo is er bijvoorbeeld een checklist over types van communicatie en beleid naar de 6 doelgroepen, een handleiding voor focusgroepen en een KPI- en benchmarkgids om de impact van beleids- en communicatie-initiatieven te meten.

De toolbox is beschikbaar via een mediatheek waar lokale besturen inspiratie vinden en ook hun eigen initiatieven kunnen delen.

6 Vlaamse Doelgroepen



Wendy Warboel
(8%)



Je m'en Foutist
(10%)



Gemakzuchtige
Yuppie
(14%)



Modale Mark
(31%)



Plichtsbewuste
Prosper
(13%)



Groene Weldoener
(24%)

Slechtste sorteerdere

Beste sorteerdere



Hergebruik moet en kan beter

Het proefproject 'Herstel Eerst' toont aan dat er potentieel is om tot 30% van het op het recyclagepark afgedankt kleine elektro te herstellen en een tweede leven te geven via de kringloopwinkel.

In 2023 blijft Interafval samen met enkele van zijn leden actief in een proefproject voor bewarend inzamelen van afgedankte elektrische apparaten op recyclageparken. Het project 'Herstel Eerst' heeft tot doel zoveel mogelijk afgedankt klein huishoudelijk elektro te herstellen en/of te hergebruiken. De bezoeker van het recyclagepark zet de toestellen die nog herstelbaar zijn, in rolkooien in plaats van in de traditionele palletboxen. Het lokale kringloopcentrum haalt de rolkarren op, kijkt de toestellen na en herstelt waar mogelijk.

Op enkele testlocaties blijkt dat wel 30% van de ingezamelde apparaten op die manier een tweede leven krijgt in de kringloopwinkel. Een mooi potentieel voor hergebruik dat misschien nog kan toenemen door de manier van werken te verfijnen en de communicatie te verbeteren.

In 2024 breidt het proefproject van drie naar zeven afvalintercommunes uit. Zij testen het bewarend inzamelen van afgedankte elektrische apparaten op in totaal 27 recyclageparken, een mooie stijging in vergelijking met de elf deelnemende parken in 2023.

Nadenken over de toekomst



De strategische aandachtspunten

1

het huidige materialenbeleid en -beheer optimaliseren

2

digitalisering en datadeling

3

het openbaar domein onderhouden

4

de totale afvalberg verminderen

5

de eigen werking verduurzamen om de CO₂-uitstoot te verminderen

6

bijdragen aan de circulaire economie



Op 27 en 28 april verzamelen de leden van Interafval voor een strategische tweedaagse. Met de blik gericht op 2050 denken ze samen na over de ideale afvalintercommunale, de positie ten aanzien van venootgemeenten en het ecosysteem waarin ze functioneren. Vertrekkend van zes strategische aandachtspunten stellen ze acties voor de gewenste toekomst op. Zo wordt de tweedaagse een belangrijke aanzet om prioriteiten voor de komende beleidsperiode te identificeren.

BESTUURLIJKE ONTWIKKE- LINGEN



IN DIT LUIK Regiovorming / Steden en gemeenten meer aan zet



Afvalintercommunales krijgen tot uiterlijk 1 januari 2037 de tijd om zich te conformeren aan de nieuwe regio's uit het Regiodecreet. Ze kunnen wel een gemotiveerde afwijking aanvragen. Interafval werkt samen met de OVAM en ABB om ze hierbij te ondersteunen.

Met de verkiezingen in zicht werkt de VVSG aan een memorandum. Ook afvalbeleid krijgt daarin de nodige aandacht.

Regiovorming



Interafval stipt aan bij zijn leden dat ze ook in 2023 al afwijkingen op de principes van regiovorming kunnen aanvragen. Enkele afvalintercommunales doen dat met succes.

De Vlaamse Regering geeft de OVAM en ABB de opdracht samen met afvalintercommunales en gemeenten de werkingsgebieden van de afvalintercommunales binnen de nieuwe regio's te optimaliseren, met aandacht voor de doelstellingen van zowel de regiovorming als efficiënt en duurzaam afvalstoffenbeleid. Op basis van het resultaat moet de Vlaamse Regering de sector in 2025 duidelijkheid kunnen geven over de werkingsgebieden van afvalintercommunales zoals die er ten laatste op 1 januari 2037 moeten uitzien.

Het traject moet ook een plan van aanpak opleveren om deze transitie vorm te geven. Interafval, de OVAM en ABB werken hiervoor intensief samen. Interafval verspreidt een nota over kritische succesfactoren voor resultaatgericht afvalbeleid. Dat kan gemeenten en afvalintercommunales inspireren om geïnformeerde keuzes te maken voor de regiovorming. De OVAM en ABB lanceren een bevraging bij deelnemende gemeenten die begin 2024 een beeld zal geven van hun intenties betreffende regiovorming.

Steden en gemeenten meer aan zet



Steden en gemeenten meer aan zet, dat is het credo van het VVSG-memorandum voor de Europese, federale en Vlaamse verkiezingen in 2024. Lokale besturen zijn immers onmisbaar om verschillende maatschappelijke uitdagingen aan te pakken. Zo ook het afvalbeleid.

De leden van Interafval doen in overleg verschillende suggesties voor het memorandum om het afvalbeleid in Vlaanderen te versterken. Producentenverantwoordelijkheid voor wegwerpluiers en textiel is daar een voorbeeld van. De VVSG wijst er nog eens op dat het niet de bedoeling kan zijn de terugname van drankverpakkingen in het kader van een statiegeldsysteem via het openbaar domein te organiseren. De lokale besturen vragen de Vlaamse overheid ook de rapportageverplichtingen tot het absoluut essentiële te beperken en de verzamelde data zoveel mogelijk ter beschikking te stellen van de lokale besturen zelf. Tot slot pleit de VVSG er in haar memorandum voor een circulariteitstoets toe te passen op nieuwe regelgeving.

OPENBARE NETHEID



IN DIT LIJK Zwerfvuilvergoeding lager dan verwacht / Nieuwe bevraging zwerfvuil graag geleidelijk en pragmatisch



De lokale bestrijding van zwerfvuil wordt steeds professioneler, maar kost ook mensen en middelen. En zelfs zo worden de hoeveelheden zwerfvuil er niet minder op.

Een interregionaal samenwerkingsakkoord over vergoedingen voor het lokale zwerfvuilbeleid is in de maak en de OVAM bereidt steden en gemeenten voor op een jaarlijkse enquête over de hoeveelheden zwerfvuil.

Zwerfvuilvergoeding lager dan verwacht



NOG GEEN DEFINITIEF ISA IN 2023

Eind 2023 is er nog geen nieuws over een definitieve goedkeuring van het interregionaal samenwerkingsakkoord door de Vlaamse Regering. Het wordt spannend om het nog deze legislatuur door het Vlaams Parlement te laten goedkeuren.



Na de eerste principiële goedkeuring in 2022 keurt de Vlaamse Regering in juli 2023 het interregionaal samenwerkingsakkoord zwerfvuil (ISA) een tweede keer goed. Dit akkoord regelt de vergoeding van de kosten voor het opruimen en verwerken van zwerfvuil door de producenten, iets waartoe ze verplicht zijn door de Europese SUP (Single Use Plastics)-richtlijn. Er wordt stevig gesleuteld aan de vergoeding, met als gevolg dat die voor lokale besturen zakt van 97 naar 63 miljoen euro.

Nieuwe bevraging zwerfvuil graag geleidelijk en pragmatisch



De OVAM en de afvalintercommunales werken samen om de lokale besturen voor te bereiden op de IZAS-bevraging in 2024.

In 2024 moeten de gemeenten voor het eerst hun jaarlijks ingezamelde hoeveelheden zwerfvuil en afval uit straatvuilnisbakken (IZAS) via een online bevraging doorgeven aan de OVAM. Die volgt zo de doelstellingen uit het Lokaal Materialenplan en de evolutie van het zwerfvuil op. Ook voor lokale besturen biedt dit mogelijkheden om meer deugdelijke data te verzamelen en het zwerfvuilbeleid aan te scherpen. Samenwerking tussen gemeenten en intercommunales is wel nodig om correct te rapporteren.

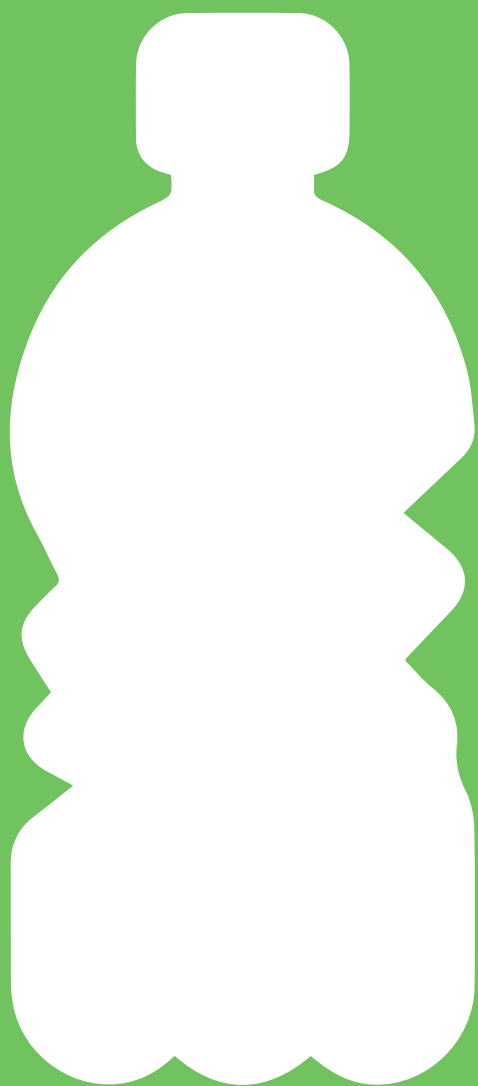
Interafval pleit met succes bij de OVAM voor een geleidelijke en pragmatische manier van werken die intercommunales en gemeenten de mogelijkheid geeft de methodes en cijfers de komende jaren stap voor stap te verfijnen. Het wijst de OVAM er ook op dat gemeenten en afvalintercommunales begeleiding nodig hebben. Voor velen is het immers de eerste keer dat ze het zwerfvuil op die manier registreren.

De OVAM begint lokale besturen voor te bereiden op de bevraging en veel intercommunales werken met hun gemeenten aan afspraken over bijvoorbeeld de inzameling en weging van het veegvuil, de inhoud van de straatvuilnisbakken en het zwerfvuil dat vrijwilligers opruimen. Er komen onder meer infosessies en praktische instrumenten. Ook bekijkt de OVAM de mogelijkheid om IZAS waar mogelijk te voeden met cijfers die al in MATIS gemeld zijn.

UITGEBREIDE PRODUCENTEN- VERANTWOOR- DELIJKHEID



IN DIT LUK Proefprojecten digitaal statiegeld / Naar een nieuwe erkenning Fost Plus / Interregionaal samenwerkingsakkoord / Recyclageparken inzamelkanaal nr. 1 voor matrassen



In 2025 moet er een systeem komen voor statiegeld op drankverpakkingen. De verpakkingsproducenten testen een digitaal systeem waardoor de blauwe zak kan blijven bestaan.

Er is een nieuwe erkenning van Fost Plus, het beheersorganisme voor verpakkingen, in de maak. Tegelijk werken de regio's samen aan een interregionaal samenwerkingsakkoord voor zwerfvuil en uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV).

Recyclageparken blijken het voornaamste inzamelkanaal voor de UPV matrassen.

Proefprojecten digitaal statiegeld

De VVSG en Interafval vinden dat de verpakingsindustrie en de distributiesector de volledige verantwoordelijkheid moeten dragen voor een systeem voor terugname van verpakkingen met ook een effectieve impact op zwerfvuil. Ze aanvaarden geen enkel scenario met terugname van drankverpakkingen via publieke vuilnisbakken of terugnamemachines op openbaar domein. Ook willen ze niet dat lokale besturen een rol moeten spelen bij de verdeling van de thuisscanner.

DRUK BEZOCHTE WEBINAR

In augustus organiseren de VVSG en Interafval een webinar over de laatste ontwikkelingen in het statiegeld dossier. Het grote aantal van 229 inschrijvingen bewijst dat de belangstelling voor dit onderwerp groot is. In november volgt een update van de webinar met de recentste stand van zaken over de proefprojecten.



Begin 2023 starten diverse proefprojecten om een digitaal systeem van statiegeld te ontwikkelen. De VVSG maakt deel uit van de stuurgroep. Lokale besturen zijn immers belangrijke betrokkenen aangezien het digitale systeem uitgaat van inzameling via de pmd-zak én de openbare vuilnisbakken. Voor de VVSG is een statiegeldsysteem in eerste instantie een middel tegen de vele drankverpakkingen in het zwerfvuil. Ze vraagt dus nadrukkelijk dat aspect tijdens de testfase te onderzoeken.

Na een interne evaluatie formuleren de VVSG en Interafval een nieuw en helder standpunt: de verpakingsindustrie en de distributiesector moeten de volledige verantwoordelijkheid dragen voor een systeem voor terugname van verpakkingen met een effectieve impact op zwerfvuil. Ze wijzen in hun standpunt ook op enkele fundamentele vragen die in de testprojecten niet voldoende zijn uitgeklaard. Het gaat bijvoorbeeld over digitale inclusie, fraudebestendigheid en privacy.

De proefprojecten bieden geen voldoende basis om eenduidige conclusies te trekken over de effectieve en structurele impact van digitaal statiegeld op zwerfvuil. Ook zal het niet evident zijn om een digitaal statiegeldsysteem uit te rollen tegen 2025.

Naar een nieuwe erkenning van Fost Plus



De huidige erkenning van Fost Plus loopt tot eind 2023. Interafval lijst al vroeg in 2023 met zijn leden de verwachtingen op voor de nieuwe erkenning.

Interafval begint al vroeg in 2023 aan de voorbereidingen voor de onderhandelingen over de nieuwe erkenning van Fost Plus. Met zijn leden stelt het een lijstje met verwachtingen op. Bovenaan staat een vooruitgang tegenover de huidige erkenning. Er zijn diverse overlegmomenten met de IVC (interregionale verpakingscommissie) en andere belanghebbenden om de visie van de lokale besturen krachtig te presenteren.

Pas in de tweede helft van 2023 verschijnt er een eerste ontwerptekst van de erkenning. Interafval onderhandelt namens de sector met het oog op een correcte kostendekking en een verbetering van de verantwoordelijkheid van de producenten. Voor de definitieve tekst van de erkenning is het wachten tot 2024.



Interregionaal samenwerkingsakkoord



De VVSG en Interafval geven advies bij de ontwerptekst van het ISA UPV. Op 14 juli verleent de Vlaamse Regering haar tweede principiële goedkeuring.

Er is een interregionaal samenwerkingsakkoord (ISA) in de maak voor zwerfvuil en uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV). Het ISA UPV schetst het globale kader van producentenverantwoordelijkheden en moet definities en concepten harmoniseren. De huidige aanvaardingsplichten in Vlaanderen blijven geldig; daarnaast bevat het akkoord ook een wettelijk kader voor nieuwe UPV's voor bijvoorbeeld meubelen, wegwerpluiers en textiel.

Voor elke afvalstroom onder UPV is een uitvoerend samenwerkingsakkoord vereist met doelstellingen voor inzameling, verwerking, preventie en hergebruik. De operationele regelgeving is regionaal. Interafval zal het komende jaar de omzetting van bestaande convenanten in de uitvoerende samenwerkingsakkoorden nauwkeurig opvolgen, net als de vertaling ervan naar modelovereenkomsten tussen beheersorganismen en afvalintercommunes.



Recyclageparken inzamelkanaal nr. 1 voor matrassen



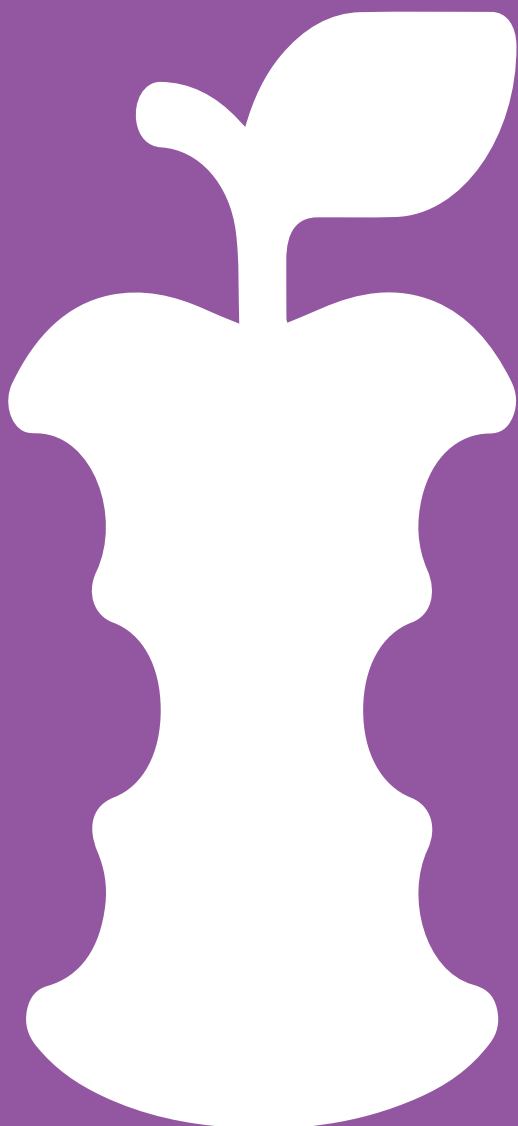
Na twee volledige jaren UPV matrassen blijken de recyclageparken nog steeds het belangrijkste inzamelkanaal te zijn. De inzameling via professionelen blijft beperkt. Dat maakt sterke en goede samenwerking tussen lokale besturen en producenten extra belangrijk. Voor matrassen zijn deze laatste vertegenwoordigd door beheersorganisme Valumat. Interafval heeft regelmatige contacten met Valumat om de samenwerking te evalueren en waar nodig bij te sturen.

Uit de rapporteringen van de recyclagepercentages blijkt dat er een transparant kader nodig is om de daadwerkelijke recyclagegraad te waarborgen. De gerapporteerde percentages van de matrassenverwerkers blijven namelijk onder de verwachtingen. Interafval kaart dat aan bij Valumat. Valumat en Interafval komen overeen dat verwerkers hun recyclagepercentage verplicht moeten bewijzen met het recyclageattest afgeleverd door een externe auditor.

AFVAL- VERWERKING



IN DIT LUIK Afbouw afvalverbranding en ETS / Gft-verwerking / Lachgas



Vlaanderen streeft naar een afbouw van de afvalverbrandingsinstallaties en in Europa gaan stemmen op om afvalverbranding onder het Europees emissieverhandelingssysteem te brengen. Dat leidt tot onrust bij de afvalverbranders.

De komende jaren zal er meer capaciteit moeten komen voor verwerking van bioafval door de uitbreiding van de gft-inzameling. Vlaanderen kijkt onder andere naar intercommunales voor het bouwen van bijkomende gft-verwerkingscapaciteit.

Afvalverwerking kent ook risico's: in 2023 veroorzaakt lachgas bijvoorbeeld veel schade.

Afbouw afvalverbranding en ETS



Interafval en Belgian Waste to Energy werken samen aan een set van criteria in kader van de capaciteitsplanning voor afvalverbrandingsinstallaties.

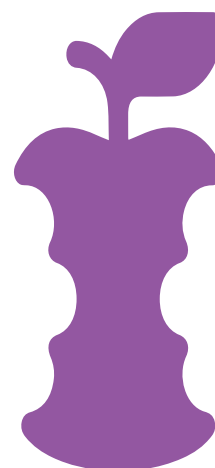


Gft-verwerking



Als we met zijn allen minder restafval produceren, heeft dat ook zijn effect op de benodigde verwerkingscapaciteit. Vlaanderen streeft naar een afbouw van afvalverbrandingsinstallaties, zodat er geen overcapaciteit is. De vraag is op welke manier die afbouw er moet komen. Interafval en Belgian Waste to Energy (BW2E) werken aan een set van criteria die de Vlaamse overheid bij de evaluatie van vergunningen van afvalverbrandingsinstallaties kan gebruiken. Tegelijkertijd laat de OVAM een dynamische energieatlas voor afvalverbranding uitwerken. Ook hierbij is Interafval nauw betrokken.

Europa lijkt aan te sturen op het onderbrengen van afvalverbranding onder het Europese emissieverhandelingssysteem ETS. De OVAM laat de mogelijke gevolgen hiervan voor stedelijk afval onderzoeken. Volgens Interafval en de VVSG draagt deze maatregel niet bij tot minder restafval en meer recyclage. Ze informeren de OVAM en minister Zuhal Demir over dat standpunt.



De bestaande gft-verwerkingsinstallaties kunnen nog wel een beperkte hoeveelheid extra gft aan, maar die capaciteit is niet voldoende om er ook nog alle gft bij te nemen van de 67 gemeenten die tegen 2026 zullen starten met selectieve inzameling. Een aantal leden van Interafval overwegen zelf een installatie te bouwen, maar een geschikte locatie vinden is een groot struikelblok. En dan hebben we het nog niet over de prijs. De OVAM bevestigt dat er via het subsidiebesluit financiële ondersteuning blijft voor de bouw van gft-voorvergistingsinstallaties.



Lachgas



WERKGROEP VEILIGHEIDSRISICO'S AFVALSTOFFEN

De OVAM start in 2023 een werkgroep in verband met de veiligheidsrisico's van afvalstoffen. Interafval maakt hier deel van uit, samen met Denuo en Belgian Waste to Energy. Het gaat voornamelijk over de lachgasproblematiek, maar ook in verband met batterijen neemt de bezorgdheid almaar toe.

In heel Europa, dus ook bij ons, komen lachgascilinders onder andere in zwerfvuil en restafval terecht. Dat leidt tot gevaarlijke situaties bij afvalinzameling en verwerking. Almaar meer doen er zich kleine en grotere ontploffingen in afvalverbrandingsinstallaties voor. Ovens moeten stilgelegd en hersteld worden. De kosten lopen op. Interafval staat in verband met deze kwestie in nauw contact met Municipal Waste Europe, met de OVAM en Belgian Waste to Energy.

Interafval neemt verschillende initiatieven omtrent de lachgasproblematiek. Het maakt een handleiding voor lokale afvalmedewerkers en zwerfvuilvrijwilligers om cilinders te herkennen en correct te behandelen en vraagt zijn leden de aanvoer van lachgasflessen naar recyclageparken in te schatten. Interafval vraagt aan Mooimakers de app Mijn Mooie Straat aan te passen, zodat burgers via de app kunnen aangeven waar ze lachgasflessen vinden.

Er is een koninklijk besluit in de maak om het oneigenlijk gebruik van lachgas te verbieden, maar daarmee zullen de problemen vanuit afvalperspectief vermoedelijk niet stoppen. Interafval pleit ervoor dat overheden de import van lachgasflessen aan banden leggen en de afvalkosten aan de producenten doorrekenen.

WEEK VAN HET AFVALTEAM



Met de slogan 'Wel actie, geen cinema' organiseert Interafval haar achtste hoffelijkheidscampagne.

Een spannende film over het afvalteam in actie trekt de aandacht. Met succes. De campagne bereikt dit jaar bijna 2,4 miljoen unieke personen.

WEL ACTIE, GEEN CINEMA HET AFVALTEAM

ZET JE AFVALTEAM IN DE SPOTLIGHTS
EN ROL DE RODE LOPER UIT



WEEK VAN HET
AFVALTEAM

13-19 NOVEMBER 2023

interafval. vvsq  SAMEN MAKEN WE
WONEN. MOETEN

Met de hoffelijkheidscampagne tijdens de Week van het Afvalteam roept Interafval op om respect te tonen voor iedereen die voor en achter de schermen meewerkt aan de afvalinzameling.

Moeilijke manoeuvres, kalm blijven, op en af de ophaalwagens springen en snel beslissingen nemen... Het afvalteam doet niet aan stuntwerk, maar is wel elke dag in volle actie.

Ieder jaar organiseert Interafval met de steun van de OVAM en Fost Plus een hoffelijkheidscampagne. 'Wel actie, geen cinema' is in 2023 de slogan van de achtste editie. Twee Belgische filmgrootheden, regisseur Jan Verheyen en stuntman Olivier Bisback, maken samen een spannende film over het afvalteam in actie. Dit leidt tot hilarische scènes met veel cinema waarop de echte afvalhelden tussenbeide komen.

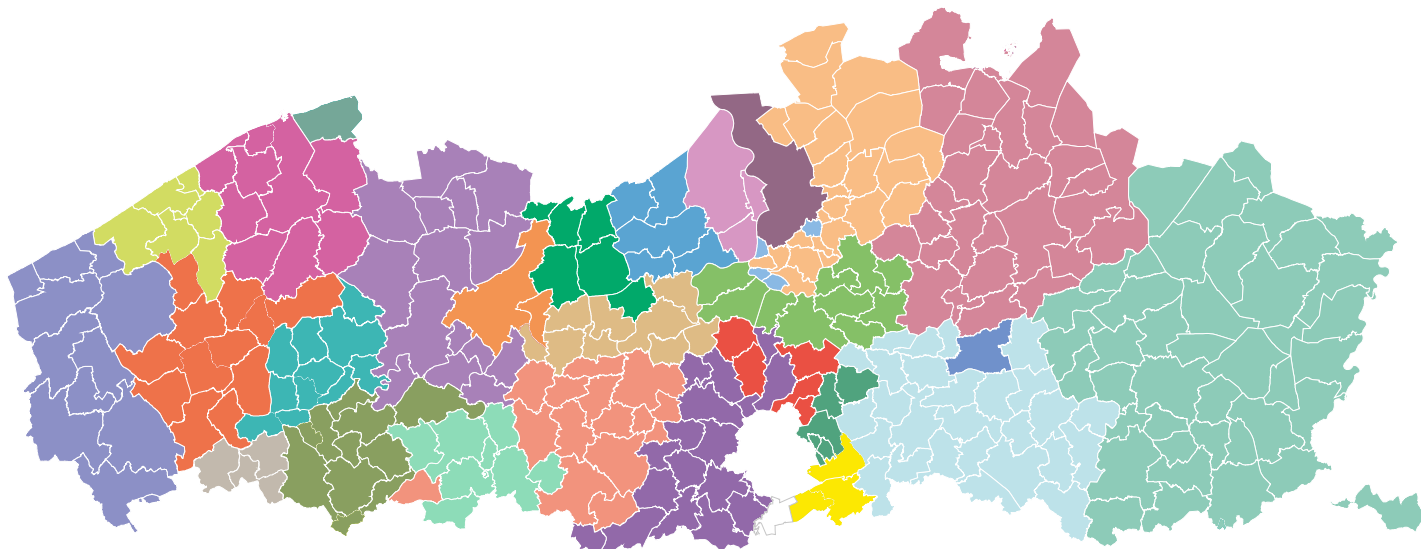
Dankzij deze originele invalshoek scoort de campagne in 2023 op de meeste vlakken beter dan voorbije campagnes. Alle communicatiecreaties samen bereiken bijna 2,4 miljoen unieke personen. De campagne blijft ook in 2024 leven, doordat Vlaams Parlement TV de spot enkele maanden blijft uitzenden.

INTERAFVAL PORTRET



Interafval is het samenwerkingsverband van alle 25 afvalintercommunes, drie steden en de VVSG, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten. Het vertegenwoordigt dus alle besturen die instaan voor het huishoudelijk afvalbeleid in Vlaanderen.

Ledenlijst



Aarschot	IMOG	IVAGO	IVVO
Antwerpen	INCOVO	IVAREM	Knokke-Heist
EcoWurf	INTERRAND	IVBO	Limburg.net
IBOGEM	INTERZA	IVIO	MIROM Menen
IDM	Intradura	IVLA	MIROM Roeselare
IGEAN	IOK Afvalbeheer	IVM	MIWA
ILvA	ISVAG	IVOO	VERKO

MEER OVER INTERAFVAL

interafval.be/over-interafval

DE LEDEN VAN INTERAFVAL

interafval.be/onze-leden





Interafval werking



COMMUNICATIETWEDAAGSE

Op 8 en 9 juni verzamelen een vijftigtal leden van Interafval in Affligem voor het congres 'Doelgericht communiceren over afval'. Het is de derde keer dat Interafval deze tweedaagse organiseert; leden kunnen er met collega's van gedachten wisselen over thema's als framing, krachtig communiceren, doelgroepenwerking, interne communicatie en samenwerking met gemeenten.

De leden van Interafval staan via diverse overlegstructuren en werkgroepen in nauw contact met elkaar en met het Interafvalteam.

Interafvalteam

Ingebed in de VVSG, vijf stafmedewerkers, één projectmedewerker Lerende Netwerken Afvalbeleid en twee projectmedewerkers openbare netheid.

Interafval Bureau

Dagelijkse werking van Interafval, samengesteld uit zeven leden uit de Plenaire Vergadering, verkozen voor een periode van drie jaar. Elf vergaderingen in 2023.

Plenaire Vergadering

Kern van Interafval, bespreekt de krachtlijnen van de belangrijkste dossiers en zet de koers uit. Alle leden van Interafval zijn hierin vertegenwoordigd. Acht vergaderingen in 2023.

Thematische werkgroepen

Medewerkers van de leden van Interafval wisselen kennis en expertise uit en bereiden dossiers voor andere organen van Interafval voor. Vier thematische werkgroepen komen jaarlijks elk twee tot vier keer samen: werkgroep verwerking, werkgroep inzameling, werkgroep communicatie en werkgroep personeelszaken.

Collegagroepen

Collega's van verschillende intercommunales wisselen goede praktijken uit. In 2023 is er één uitwisseling van de collegagroep preventieadviseurs.

Naar het volgende level

Op weg naar Expeditie K



Communicatiekanalen



Extranet voor de leden

Op het extranet van Interafval vinden de leden online alle informatie over actuele dossiers, verslagen van de vergaderingen en het uitwisselingsplatform Café Interafval.

- 135 documenten gepubliceerd in 2023
- 30-tal vragen via Café Interafval

Alle leden ontvangen tweewekelijks de Extra-Net-nieuwsbrief in hun mailbox.

VVSG-magazine Lokaal

Interafval publiceert regelmatig artikels over afvalgerelateerde thema's in Lokaal, het maandblad van de VVSG. In 2023 verschijnen:

- Mei: Handhaven op zwerfvuil blijft een uitdaging
- Mei: Geen wegwerpbekers meer vanaf 15 juni
- Juni: Bedrijfsafval: een verantwoordelijkheid, ook voor gemeentes
- Juni: Onderzoek naar digitaal statiegeld
- September: Feesten en evenementen naar oplossingen voor duurzaam afvalbeheer
- Oktober: Helder water voor een proper recyclagepark
- December: Inspirerende stedenbandconferentie in Zuid-Afrika

Nieuwsberichten

Interafval publiceert regelmatig nieuwsberichten op het kennisnetwerk van de VVSG en de eigen [Interafval-website](#). In 2023 verschijnen:

- Januari: Jaarlijkse indexering afvaltarieven; Minder peuken op de grond dankzij peukenreceptanten aan busstations; VVSG vraagt betrokkenheid bij testprojecten digitaal statiegeldsysteem; Zwerfvuil monitoren met nieuwe gratis tool
- Februari: Meer plastic recycleren? Ontdek richtlijnen voor lokale besturen
- Maart: Wijziging wetgeving cateringmateriaal op komst
- April: Hoe sorteert je gasflessen correct?
- Mei: Onderzoek naar digitaal statiegeld blikjes en flessen; Never alone!-campagne bedrijfsafval OVAM; Nog veel onduidelijkheid over zwerfvuilvergoeding; Goedkeuring Lokaal Materialenplan 2023-2030 laat nog steeds op zich wachten; Vlaamse Regering keurt Lokaal Materialenplan goed
- Juni: Vernieuwde bevraging inzameling zwerfvuil door OVAM: info en tips voor lokale besturen; Afval van openbaar groen? Tips voor een correct beheer
- Juli: Dossier statiegeld: stand van zaken; Vlarema 9: impact van kunststoffen op milieu beperken; Waarom voedselverlies een groot probleem is
- Augustus: Oproep: lachgas in het zwerfvuil? Sorteert dit correct; Bevraging Inzameling Zwerfvuil en Afval uit Straatvuilnisbakken (IZAS); Week van de Handhaving op zwerfvuil en sluikestort
- September: Asbestveilige gemeentelijke gebouwen: ontdek de ondersteuning
- Oktober: Restafval daalt verder naar 128 kg per inwoner, zwerfvuil blijft doorn in het oog; Sorteerplicht voor bedrijven breidt uit, zijn jouw gemeentelijke gebouwen mee?; Identificatieformulier afvaltransporten voor gemeenten; Restafval- en afvalcijfers van 2022
- November: Het afvalteam: Wel actie, geen cinema!; Sorteerplicht keukenafval en etensresten ook voor evenementen; Lokale besturen willen geen statiegeldsysteem via vuilnisbakken op straat; Vlaanderen verplicht inzameling kurk via recyclagepark
- December: Pilotprojecten digitaal statiegeld: geen garantie op minder zwerfvuil; Afvaltarieven, jaarlijkse indexering

INTERAFVAL NETWERK



Interafval ontmoet en informeert de lokale besturen, verdedigt hun belangen en vormt een sterk netwerk met diverse samenwerkingsverbanden.

Niet alleen met de leden en de VVSG onderhoudt Interafval regelmatige contacten, het doet dat ook met de Vlaamse administratie en politici, het federale niveau, diverse beheersorganismen en andere (belangen-)organisaties binnen afval- en materialenbeheer, in Vlaanderen en daarbuiten.

Studiedagen en workshops



Opleiding nieuwe stafleden

In 2023 organiseert Interafval opnieuw twee opleidingen voor nieuwe stafleden bij de leden van Interafval. De deelnemers krijgen er in één dag een introductie in het Vlaamse afval- en materialenbeleid. In totaal nemen 45 stafleden deel, ook een aantal OVAM-medewerkers doen dat. De opleiding steekt in een nieuwe formule die duidelijk in de smaak valt.

Lerende Netwerken Afvalbeleid

Ook in 2023 zijn de Lerende Netwerken Afvalbeleid actief. In totaal zijn er 17 sessies over diverse thema's met in totaal 184 deelnemers. Daarnaast zijn er verdiepende trajecten waarvoor ook uitgebreide info over bepaalde thema's online beschikbaar wordt gesteld, en workshops in het kader van het doelgroepentraject. En niet te vergeten: de praktijkendatabank afvalbeleid gaat van start.

Webinars in samenwerking met de OVAM

Specifiek voor lokale besturen organiseert Interafval samen met de OVAM webinars over actuele thema's:

- **Herbruikbaar cateringmateriaal:** de regelgeving voor drank- en voedselverpakkingen wijzigt dit jaar sterk. Enkele nieuwsberichten zijn daaraan gewijd. Behalve de sessie 'herbruikbaar cateringmateriaal bij take-away' in de Lerende Netwerken kunnen leden van Interafval ook webinars over duurzamer carnaval volgen.
- **Webinar Lokaal Materialenplan:** 150 vertegenwoordigers van lokale besturen nemen deel aan deze webinar en krijgen er een duidelijk overzicht van de belangrijkste doelstellingen en maatregelen van het Lokaal Materialenplan 2023-2030.

Infosessie heffingen hemelwater recyclageparken

Ieder jaar moeten gemeenten en intercommunales bij VMM een aangifte indienen in verband met hemelwater op hun recyclageparken. Vanaf heffingsjaar 2023 kunnen ze daarvoor gebruikmaken van de nieuwe omzettingcoëfficiënt. Daarover organiseren Interafval en de VVSG op 8 februari een online infosessie voor hun leden. Er zijn vijftig deelnemers.

Overleg en contacten in Vlaanderen



- Interafval is vertegenwoordigd in volgende **Vlaamse overlegstructuren en werkgroepen**:
 - Plenair overlegplatform Uitvoeringsplan Huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval en de hieraan gerelateerde werkgroepen: Huishoudelijk afval, Kmo-afval en Eindverwerking
 - Stakeholdersoverleg Actieplan voedselverlies en biomassa(rest)stromen circulair
 - Operationele werkgroep en Beslissingsorgaan Vlaanderen Mooi/Mooimakers
 - Stuurgroep Lerende Netwerken Afvalbeleid
 - Klankbordgroep MATIS
 - Overleg textielinzamelaars
 - Sectoroverleg bedrijfsrestafval
 - Kustwerkgroep
 - Werkgroep Materialen
 - Minaraad.

- Structureel overleg, vier keer per jaar, van het Bureau van Interafval, de **OVAM** en het **kabinet van de Minister van Omgeving**
- Deelname aan **Doenetwerk Lokaal Circulair**
- Contacten met het **Departement Omgeving** over verschillende dossiers
- Contacten met **Agentschap Binnenlands bestuur** in het kader van de regiovorming
- Overleg met beheersorganismen zoals **Valumat** (matrassen), **Recupel** (afgedankt elektro) en **Bebat** (batterijen) over modelovereenkomsten, aanvaardingsplichten en communicatie
- Structureel en ad-hoc-overleg met IVC (Interregionale Verpakkingscommissie) en **Fost Plus** (beheersorganisme voor verpakkingen) over het beleid omtrent verpakkingen en vergoedingen voor lokale besturen
- Contacten met **HERWIN**, het collectief van sociale circulaire ondernemers, en Repair&Share
- Regelmatig overleg met **BW2E** (Belgian Waste to Energy, het platform van de afvalverbrandingsinstallaties)
- Contacten met **Vlaco** vzw, de belangenbehartiger van de biologische kringloop in Vlaanderen
- Contacten met **Denuo**, de Belgische federatie van de afval- en recyclagesector
- Overleg met **BBL** (Bond Beter Leefmilieu), onder andere over afvalverbranding.



Internationale contacten



We ontvangen **buitenlandse delegaties** uit Denemarken, Polen, Zweden, Noorwegen, Spanje, China en Ecuador. We wisselen met onze Nederlandse collega's van de **NVRD** informatie en ideeën uit over actuele thema's zoals inzameling van bioafval. We nemen deel aan de **stedenbandconferentie** van de VVSG over afvalbeheer in Zuid-Afrika en aan het **ISWA-wereldcongres** in Oman, waar we samen met de stad Antwerpen een sessie presenteren over digitalisering in huishoudelijk afvalbeleid.

Interafval is actief lid van **Municipal Waste Europe** en zetelt in de vergaderingen van het Policy Committee. Ad hoc zijn er contacten over actuele thema's. Veel aandacht gaat naar de herziening van de Europese Verpakkingsrichtlijn, die in de toekomst een verordening moet worden. Ook de herziening van de Europese kaderrichtlijn, met vooral aandacht voor minder voedselverlies en voor de inzameling en recyclage van textiel, ligt op tafel.

VVSG-Interafval is betrokken bij zestien acties van **Cmartlife** (2021-2027). Dit ambitieuze Europese project met meerdere partners in Vlaanderen werkt aan slimme oplossingen voor het afvalprobleem.

VOORUITBLIK OP 2024



De Vlaamse Regering wil de sector in 2025 duidelijkheid geven over hoe de **werkingsgebieden van de afvalintercommunales** er op 1 januari 2037 moeten uitzien. Interafval volgt de evoluties en eventuele afwijkingsaanvragen op het Regiodecreet en ondersteunt gemeenten en afvalintercommunales met intenties om zich te conformeren.

Tegen het einde van de huidige legislatuur (medio 2024) moet er een set van criteria klaarliggen als basis voor de evaluatie van vergunningen van **afvalverbrandingsinstallaties**. Interafval ontwikkelt deze set mee.

Zodra het **ISA UPV**, het interregionaal samenwerkingsakkoord voor de verschillende aanvaardingsplichten in Vlaanderen, Wallonië en Brussel, is goedgekeurd, zal de werking van de huidige aanvaardingsplichten daaraan aangepast moeten worden. Ook dit volgt Interafval van nabij op.

In 2024 start de **nieuwe erkenningsperiode voor Fost Plus**. Modelcontracten en typebestekken worden vernieuwd. Interafval houdt in de gaten dat deze zoveel mogelijk op maat van de intercommunales gesneden zijn.

Steden en gemeenten moeten vanaf 2024 **rapporteren over zwerfvuil** via de nieuwe IZAS-enquête. Interafval biedt ondersteuning waar nodig. Daarnaast is de goedkeuring van het **ISA Zwerfvuil** een financieel belangrijk dossier voor steden en gemeenten. Deze samenwerkingsovereenkomst regelt de vergoeding die ze ontvangen voor hun zwerfvuilbeleid.



Halfweg 2024 zijn er Europese, federale en regionale **verkiezingen**, in oktober volgen de gemeenteraadsverkiezingen. Interafval bepleit bij de politieke fracties de aandachtspunten over afval en intergemeentelijke samenwerking uit het VVSG-memorandum. Het ondersteunt de leden die het belang van sterke bestuurders bij afvalintercommunales in de lokale politiek willen laten doordringen en neemt initiatieven om bestuurders voor te bereiden op al wat binnen hun ambt te maken heeft met afvalbeleid.

Interafval ontwikkelt een hulpmiddel waarmee alle leden hun **koolstofvoetafdruk** kunnen meten en werkt met de leden aan een handleiding voor het **recyclagepark van de toekomst**.

Op Europees niveau wordt gewerkt aan de herziening van de **verpakkingsrichtlijn** en de **kaderrichtlijn afvalstoffen**. Zeker wat verpakkingen betreft zal dit gevolgen hebben voor Vlaanderen, omdat het een verordening wordt, wat minder maatwerk toelaat.



interafval.
deelt kennis & verenigt